EPHEMERALITY - PARTICULARITATE A CONȚINUTULUI INFORMAȚIONAL DIGITAL

Laura TUGAREV,
doctor în științe ale comunicării, conferențiar universitar, USM,
metodistă principală,
Centrul Republican pentru Copii și Tineri ARTICO
ORCID: 0000-0002-130497209

Rezumat. *Acest articol va aborda subiectul efemerității informației în contextul dezvoltării și expansiunii internetului, examinând impactul acestuia asupra accesibilității și durabilității conținutului digital. Vor fi prezentate câteva exemple care vor susține ipoteza conform căreia, în mediul online, informația poate avea uneori un caracter efemer.*
Cuvinte-cheie: *informație, internet, mediul online, digital, efemeritate.*

EPHEMERALITY – A CHARACTERISTIC OF DIGITAL INFORMATIONAL CONTENT

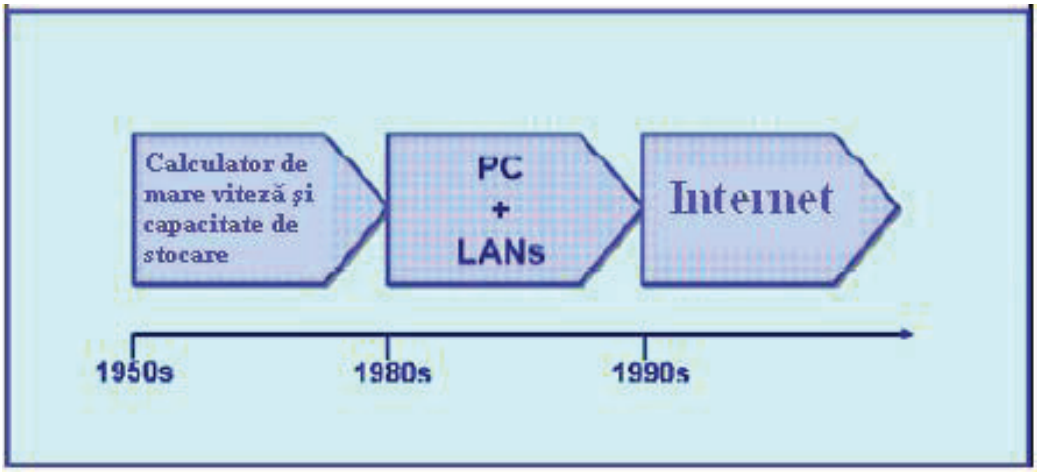
Summary. *This article will address the topic of the ephemerality of information in the context of the development and expansion of the internet, examining its impact on the accessibility and durability of digital content. Several examples will be presented to support the hypothesis that, in the online environment, information can sometimes have an ephemeral nature.*
Keywords: *information, internet, online environment, digital, ephemerality.*

Introducere

Era informațională se caracterizează prin multitudinea și diversitatea fluxurilor de date și informații; utilizatorii pot crea, distribui și consuma conținut în mediul digital. În timp real, fiecare persoană are acces la o bază globală de date și informații din diverse domenii, redactate în multiple limbi și într-o varietate de stiluri, precum cel științific, literar, publicistic, narativ, descriptiv etc.

Dezvoltarea și extinderea internetului a permis generarea, circulația, consumarea și distribuirea unui volum mult mai mare de informații, un proces posibil grație evoluției tehnologice din secolul al XX-lea. „Astăzi universal material și spiritual din care facem parte este dominat de informație, și nici o schimbare, nici o modificare care ar conduce la o nouă situație, la o nouă relație, nu se produce fără impactul ei” [1]. Informația este dominantă, fiind prezentă în fiecare activitate, demers sau proces, influențând modul în care se comunică, se interacționează, se iau decizii și se conturează strategii, politici etc. Impactul acesteia este simțitor în context personal, profesional, instituțional sau chiar societal.

Fig.1. EVOLUȚIA INFORMAȚIEI

Sursa:https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/393_398_Evolutia%20si%20implementarea%20noilor%20tehnologii%20informationale.pdf

De la primul computer electronic digital operaţional, construit în anul 1946, până astăzi, când avem acces la internet, tehnologia informației a evoluat într-un mod semnificativ, transformând complet modul în care comunicăm, lucrăm și învățăm etc. Autoarea Aliona Tihon afirmă că “impactul pozitiv social-economic al utilizării TIC poate fi structurat pe următoarele direcţii de transformare a societăţii umane: 1. Transformarea modului în care comunicăm. 2. Transformarea modului în care dispunem de informaţie. 3. Schimbarea modului în care învăţăm …” [2]. Într-un articol din revista „Economica” [3, pp. 107-116], este abordat conceptul de informație - de la definiții, tipuri, până la societate informațională – „odată instaurat în fibrele societăţii, Internetul a produs şi produce consecinţe noi pentru societate. În esenţă, societatea informaţională este societatea care se bazează pe Internet”. Simbioza dintre tehnologiile informatice și internet a generat o nouă eră – era digitală. Această eră se distinge printr-o interconectivitate globală nemaiîntâlnită până acum, prin automatizarea proceselor și printr-un flux continuu de date și conținut informațional diversificat.

CONTEXT

Conținutul informațional se referă la ansamblul de date, texte, imagini, videoclipuri și alte reprezentări multimedia care au drept scop transmiterea de cunoștințe sau informații. *Conținutul informațional digital* reprezintă informațiile care sunt

create, distribuite și consumate prin mijloace digitale: site-uri web, rețele sociale, rețele de socializare, aplicații mobile etc. Conținutul informațional digital are câteva particularități esențiale, printre care: accesibilitatea, rapiditatea, actualizarea, dinamicitatea, interactivitatea, capacitatea de creștere și personalizarea.

Fig.2. PARTICULARITĂȚILE CONȚINUTULUI INFORMAȚIONAL DIGITAL

Accesibilitate	În parametri digitali, conținutul informațional este disponibil unui public extins, fiind livrat și distribuit prin intermediul rețelelor de internet și accesibil de pe o varietate de dispozitive conectate online, cum ar fi: computere, smartphone-uri, tablete sau alte gadgeturi.
Rapiditate	Informația poate fi difuzată rapid și eficient, astfel încât o persoană poate accesa datele de oriunde și oricând. De asemenea, informația poate fi transmisă de la emițător la destinatar într-un timp relativ scurt, comparativ cu serviciile tradiționale.
Actualizare	Conținutul informațional digital trece prin etape constante și rapide de actualizare. În spațiul virtual, conținutul poate fi modificat prin extinderea sau completarea anumitor detalii.
Dinamicitate	Mediul online este într-o permanentă schimbare, iar conținutul informațional devine tot mai dinamic prin posibilitatea de a integra diverse elemente: culori, fonturi, conținuturi audio, video, infografice etc.
Interactivitate	Mediul digital pune la dispoziția consumatorului diverse instrumente interactive, platforme care permit inserarea de multiple formate multimedia. Fiecare persoană poate interacționa constant cu cantități mari de informații, prin comentarea articolelor, reacționarea sau aprecierea anumitor informații.
Personalizare	Deseori, algoritmii unei platforme selectează informațiile în funcție de preferințele anterioare, bazându-se pe istoricul de navigare al utilizatorului pe canale/rețele digitale.

Sursă: elaborat de autor

O particularitate care nu se regăsește în lista de mai sus este – ephemerality – efermeritarea, se referă la caracterul de a fi efemer, trecător, ceva ce este vremelnic. În această ordine de idei, efemeritatea în spațiul informațional digital se referă la conținutul sau informațiile care există pentru o perioadă limitată și care dispar rapid după ce au fost consumate sau accesate. Deseori, fluxurile și avalanșele informaționale fac ca unele informații să fie „umbrite” de altele, astfel încât acestea rămân în vizorul public foarte puțin, sau chiar dispar, la care individul nu mai poate avea acces.

Efemeritatea pe rețelele de socializare este un argument în vederea validării acestei teze. De exemplu, *Facebook* și *Instagram* au caseta *Stories (Povestea ta),* secțiunea unde ultilizatorul integrează sau plasează conținut care este vizibil timp de 24 de ore, după care dispare. „Cu Stories, poți distribui fotografii și clipuri video care dispar din profilul tău, din Flux și din mesaje după 24 de ore dacă nu le adaugi în pro-

fil ca repere din povești” [4]. Acestea reapar ca și *Amintiri* la un an de zile distanță, oferind posibilitatea de a le redistribui/republica.

În altă ordine de idei, în era informațională, comunicarea virtuală este tot mai prezentă în viața și activitatea unui individ. Autoarele Aliona Paladi și Svetlana Macrinici menționează despre avantajele comunicării digitale „rapiditatea digitală; simplitatea în expunerea mesajului, nelimitare geografică etc.” [5]. Așadar, comunicarea în spațiul virtual este mult mai flexibilă și angajantă, neavând bariere spațiale. Mesajele pot fi împachetate mult mai creativ, neavând limitări la capitolul de număr de caractere, număr de imagini inserate etc. Acestea deseori pot fi însoțite de emoticoane, elemente vizuale ceea ce permit consolidarea sensului. Totuși, este necesar să menționăm și despre efemeritatea procesului comunicațional digital. Pe unele platforme de comunicare precum ar fi *Viper, WhatsApp, Telegram etc.,* mesajele pot fi setate ca după o perioadă să se autodistrugă, ștergându-se din conversație.

În *Messenger,* de exemplu, participantul/participanții într-o discuție pot trimite mesajul, iar după o perioadă pot să-l șteargă. „În urma ștergerii, mesajele, conversațiile sau fotografiile sunt eliminate definitiv, iar tu nu le vei mai putea vedea.” [6].

Despre efemeritatea informației putem menționa și atunci când anumite platforme permit redactarea/actualizarea conținutului, astfel încât informațiile disponibile, spre exemplu, luna trecută pot fi modificate astăzi, prin înlocuirea parțială sau completă a acestora. Această flexibilitate poate stârni dubii cu privire la veridicitatea și stabilitatea informației. Platforma *Wikipedia* – permite modificarea oricărei pagini, cu extrem de puține excepții, ceea ce conferă proiectului un caracter cooperant și social, iar fiecare doritor poate modifica/redacta/ajusta o anumită informație. „Fiecare pagină wiki conține o legătură numită „Modificare”. Această legătură face exact ce indică numele său: vă permite să contribuiți la pagina în care vă aflați. *Wikipedia* vă oferă două metode prin care puteți să editați pagini: metoda clasică ce presupune editarea de wikitext și mai noul *Editor Vizual*.” [7].

Cercetătoarea Mariana Tacu nota că „Digitalizarea informației, în termeni cantitativi, înseamnă multiple posibilități de arhivare și stocare pentru mijloacele de informare în masă a evenimentelor reflectate, la care publicul poate reveni, astfel fiind eliminată bariera referitoare la efemeritatea mesajului, indiferent de forma acestuia” [8, p.70]. Adevărat este că digitalizarea informației permite diverse modalități de arhivare și stocare a conținutului, oferind publicului posibilitatea de a accesa aceste informații în orice moment. Însă, efemeritatea poate fi observată atunci când o entitate media, care funcționa sau funcționează exclusiv în regim online, are site-ul blocat sau își sistează activitatea, iar platforma de stocare a materialelor și articolelor jurnalistice devine indisponibilă sau dispare de pe internet. Un exemplu elocvent

este site-ul moldova9.com – un portal de știri, realizat de A.O. „Academia de Creație și Inovații Mediatice”, apărut la Chișinău în anul 2014, cu sloganul „Informația care TE PRIVEȘTE”. În anul 2015, a fost creată pagina de Facebook, care în anul 2019 număra 1.580 de aprecieri, deși numărul celor care se informau din această sursă era relativ mai mare. În anul 2020, însă, site-ul își sistează activitatea, ceea ce a dus la dispariția platformei informaționale și, prin urmare, la imposibilitatea de a mai consulta sau accesa articolele. În acest context, putem afirma că mediul online are și avantajele sale, dar, adesea, fără a fi susținut de un suport tehnic solid, cu mentenanță sistematică, riscă să devină efemer și inaccesibil, lăsându-i pe utilizatori fără surse de informație fiabile și constante.

CONCLUZII

În acest parcurs spre dezvoltare și evoluție tehnologică, în care procesele devin din ce în ce mai digitalizate, este esențial să găsim modalități de a păstra informația pe un alt suport, pe lângă cel online, pentru a-i asigura „viață” pe termen lung. În acest sens, diversificarea metodelor și platformelor de stocare poate preveni pierderea unor date și informații valoroase. Elena Ungureanu subliniază într-un articol că „Dependența de computer înseamnă, în definitiv, dependența de un anumit tip de informație” [9]. Astfel, diversificarea surselor și a suporturilor de stocare devine o necesitate pentru a evita limitările impuse de o platformă digitală unică. Consultarea diverselor tipuri de informații, provenind din surse variate, ne lărgește perspectiva și ne ajută să avem o înțelegere mai completă și mai nuanțată asupra subiectelor, proceselor și fenomenelor.

În fața acestor avalanșe informaționale, unde volumul de date și informații crește exponențial, ceea ce este cu adevărat „important” ajunge adesea să își piardă semnificația. Uneori, o persoană identifică o informație ca fiind utilă, însă, în mijlocul acestui „noian informațional”, o pierde. Fără o educație digitală adecvată, riscă să devină un „rătăcit” în vastitatea informațiilor disponibile, incapabil să navigheze eficient prin ele și să extragă ceea ce este relevant.

Conținutul informațional digital trebuie să înțelegem că, uneori, poate deveni efemer și greu de păstrat pe termen lung, de aceea, un backup regulat ar putea fi o soluție optimă. Stocarea informațiilor pe mai multe platforme sau dispozitive ar preveni pierderea acestora. Arhivarea constantă și utilizarea unor platforme sigure și fiabile reprezintă, de asemenea, o soluție. Din această ecuație nu poate fi omisă variabila educației digitale, care, prin numeroasele sale funcții, instrumente și resurse, ne învață cum să aplicăm bune practici pentru gestionarea și păstrarea eficientă a informațiilor digitale.

Referințe bibliografice:

1. GUZUN, M. Mesajul și impactul informației. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/5-12_34.pdf (vizitat: 24.12.2024)
2. TIHON, A. Evoluția și implementarea noilor tehnologii informaţionale în procesul de învățământ. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/393_398_Evolutia%20si%20implementarea%20noilor%20tehnologii%20informationale.pdf (vizitat: 26.12.2024)
3. TODOROI, D. *Era informaticii. Sisteme informatice în societatea informaţională.* În: Economica, 2013, nr. 1(83), pp. 107-116. ISSN 1810-9136
4. Facebook. Disponibil: https://www.facebook.com/help/instagram/1660923094227526/?helpref=hc_fnav&locale=ro_RO (vizitat: 26.12.2024)
5. PALADI A., MACRINICI S. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/32-35_13.pdf (vizitat: 26.12.2024)
6. Facebook. Disponibil: https://www.facebook.com/help/messenger-app/242107552657620 (vizitat: 28.12.2024)
7. Wikipedia: Ghid (Modificare). Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Ghid_(Modificare) (vizitat: 14.01.2025)
8. TACU, M. *NEW MEDIA: DE LA WEB 1.0 LA WEB 4.0.* În: Valori ale mass-mediei în epoca contemporană, Volumul VI. Chişinău: CEP USM, 2016.
9. UNGUREANU, E. Hypertextul: avantaje şi dezavantaje (idei pentru un manifest). Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Hypertextul_avantaje%20si%20dezavantaje_Idei%20pentru%20un%20manifest.pdf (vizitat: 14.01.2025)